

О.В. Тітова

магістрант кафедри математики
і теорії та методики навчання математики
НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ

Titovanikol@ukr.net

[Науковий керівник проф. Швець В.О.](#)

УЧНІ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ-ЦЕ ХТО?

В Україні, як і в інших країнах, з різних причин зростає кількість учнів із відхиленнями в розвитку. Виникають проблеми їх навчання, виховання, залучення до життя в соціумі. Міжнародна спільнота запропонувала використовувати для таких дітей термін «**діти з особливими освітніми потребами**», який стосується в однаковій мірі як інвалідності у важкій формі, так і відставань чи випередження у розвитку. Поняття "діти з особливими освітніми потребами", широко охоплює всіх учнів, чиї освітні проблеми виходять за межі загальноприйнятих норм. Воно стосується дітей з особливостями психофізичного розвитку, обдарованих дітей та дітей із соціально вразливих груп. Загальноприйнятий термін «діти з особливими освітніми потребами» робить наголос на необхідності забезпечення додаткової підтримки в навчанні та вихованні дітей, які мають певні особливості розвитку [4].

Для реалізації основних положень Концепції ООН про права дитини, забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей спеціальне навчання в нашій країні здійснюється за трьома напрямками:

1. Спеціальні школи (школи-інтернати).
2. Інтегроване навчання в умовах загальноосвітньої школи.
3. Інклюзивне навчання — спільне перебування дітей із різними порушеннями психофізичного розвитку з їх ровесниками, в яких такі порушення відсутні.

Інклюзивна освіта — це розширення участі всіх дітей, зокрема з особливостями психофізичного розвитку, в освітньому процесі. Одним із аспектів інклюзивної освіти є забезпечення ефективності навчання школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому закладі. Увага зосереджується на соціалізації дітей

цієї категорії та досягненні якості навчання. Основною метою інклюзивної освіти є якісні зміни в особистісному розвитку учнів.[4]

Інклюзивне навчання може здійснюватися за однією з форм:

- **повна інтеграція** - дітей із психологічною готовністю до спільного навчання зі здоровими однолітками та рівнем психофізичного розвитку, що відповідає віковій нормі, по 1—3 особи включають до звичайних класів загальноосвітнього навчального закладу; при цьому вони мають одержувати корекційну допомогу за місцем навчання та проживання;
- **комбінована інтеграція** - дітей із близьким до норми рівнем психофізичного розвитку по 1—3 особи включають до звичайних класів загальноосвітнього навчального закладу; у процесі навчання вони постійно одержують допомогу вчителя-дефектолога;
- **часткова інтеграція** - дітей з особливостями психофізичного розвитку, які неспроможні разом зі здоровими однолітками оволодіти освітнім стандартом, включають до загальноосвітніх класів по 1—3 особи лише на частину дня;
- **тимчасова інтеграція**, за якої дітей з особливостями психофізичного розвитку об'єднують зі здоровими однолітками 2—4 рази на місяць для проведення спільних виховних заходів.[1]

Індивідуальні навчальні плани для учнів, які неспроможні опанувати загальноосвітню програму розробляють на підставі висновків психолого-медико-педагогічної консультації та за рішенням педагогічної ради навчального закладу. Їх розробляють учителі, вихователі за участі відповідних фахівців і батьків на основі адаптації навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для загальноосвітніх та відповідних типів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, робочого навчального плану закладу. Плани затверджує педагогічна рада і керівник закладу [5].

Отож, учитель, займаючись з кожним учнем індивідуально, неминуче повинен зважати на його швидкість сприйняття, мислення, засвоєння навчального матеріалу. Враховувати індивідуальну швидкість навчальної діяльності в якійсь мірі дозволяє диференціація дітей, при якій одні мають можливість проходити шкільну програму в

швидкому темпі, а іншим потрібно альтернативний варіант програми, що відрізняється глибиною і обсягом матеріалу [3].

Займаючись цією проблемою у своїй магістерській роботі, я поставила за мету визначити кількість таких дітей, які потребують особливої уваги вчителя. З'ясувати якими методичними рекомендаціями має керуватись вчитель математики під час навчання дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання (за формою-повна та комбінована інтеграція).

Література

1. Воспитание и обучение детей и подростков с тяжелыми и множественными нарушениями развития: [программно-методические материалы] / [Бгажнокова И.М., Ульяновцева М.Б., Комарова С.В. и др.]; под ред. И.М. Бгажноковой. – М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2007. – 239 с.

2. Гладких В.И. Об индивидуальном подходе к учащимся в школе и семье/ В.И. Гладких. – Пенза, 2004. – 394 с.

3. Климов Е.А. Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы: к психологическим основам научной организации труда, учения, спорта / Е.А. Климов. – Казань: Издательство Казанского университета, 1969. – 280 с.

4. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук. – К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 274 с.

5. Осколкова Л.А. Индивидуализация учения младших школьников с учетом особенностей развития их познавательных процессов: дис. канд. пед. наук / Осколкова Л.А. – Волгоград, 1978. – 148 с.

Анотація. Тітова О. В. Учні з особливими потребами-хто це? В статті розглянуто проблему навчання учнів з особливими потребами в умовах інклюзії. Розкрито поняття «діти з особливими освітніми потребами» та поставлено завдання створення методики їх навчання математики.

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, інклюзивне навчання, методичні рекомендації.

Аннотация. Титова О. В. Ученики с особыми потребностями - кто это? В статье рассматривается проблема обучения учащихся с особыми потребностями в условиях инклюзии. Раскрыто понятия «дети с особыми образовательными потребностями» и поставлено задание создания их обучения математике.

Ключевые слова :дети с особыми потребностями, инклюзивное обучения, методические рекомендации.

Summary . Titova Olha. Children with special needs-who is it? In the article the problem of students with special needs in terms of inclusion. The notion of “children with special educational needs” and tasked with creating methods of teaching mathematics.

Key words: children with special educational needs, inclusive education, guidelines